TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2011. gada 3. martā *

Lieta C-134/10

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 258. pantam, ko 2010. gada 15. martā cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv A. Neijenhaiss [*A. Nijenhuis*] un *S. Vrinjona* [*C. Vrignon*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Beļģijas Karalisti, ko pārstāv M. Jakobsa [*M. Jacobs*] un T. Materne [*T. Materne*], pārstāvji,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — franču.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], tiesneši R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], Dž. Arestis [*G. Arestis*] (referents), J. Malenovskis [*J. Malenovský*] un T. fon Danvics [*T. von Danwitz*],

ģenerāladvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],
sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Eiropas Komisija ar savu prasības pieteikumu lūdz Tiesu konstatēt, ka, pareizi netransponējot Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīvas 2002/22/EK par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem (Universālā pakalpojuma direktīva) (OV L 108, 51. lpp.) 31. pantu, Beļģijas Karaliste nav izpildījusi minētajā direktīvā un LESD 56. pantā paredzētos pienākumus.

Atbilstošās tiesību normas

Eiropas Savienības tiesības

2 Universālā pakalpojuma direktīvas preambulas 43. apsvērumā ir noteikts:

"Pašlaik dalībvalstis ir uzlikušas konkrētus noteikumus ["must carry"] attiecībā uz tīkliem radio vai televīzijas raidījumu raidīšanai sabiedrībai. Dalībvalstīm būtu jāspēj noteikt atbilstīgas saistības uzņēmumiem, kas ir to jurisdikcijā, likumīgas sabiedriskās kārtības apsvērumu interesēs, bet šādas saistības būtu jāuzliek tikai tad, ja tās ir vajadzīgas, lai sasniegtu vispārējo interešu mērķus, ko skaidri definējušas dalībvalstis saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem, un tām būtu jābūt samērīgām, pārskatāmām un pakļautām periodiskam pārskatam. Dalībvalstu uzliktajām saistībām, kas jāievēro, būtu jābūt saprātīgām, t.i., tām būtu jābūt samērīgām un pārskatāmām, ņemot vērā skaidri definētos vispārējo interešu mērķus, un attiecīgos gadījumos tām būtu jāiekļauj noteikumi atbilstīgai atlīdzībai. Šādas saistības, kas jāievēro, var iekļaut tādu pakalpojumu piedāvāšanu, kas īpaši paredzēti, lai atvieglotu invalīdu piekļuvi."

3 Universālā pakalpojuma direktīvas 31. pantā ir noteikts:

"1. Dalībvalstis var noteikt pamatotas saistības ["must carry"], kas jāievēro, īpašu [konkretizētu] radio un televīzijas apraides kanālu un papildu pakalpojumu raidīšanai uzņēmumiem, kas ir to jurisdikcijā un kas nodrošina elektronisko komunikāciju

tīklus, kurus izmanto radio vai televīzijas apraides izplatīšanai sabiedrībai, ja nozīmīgs šādu tīklu [gala]lietotāju skaits izmanto tos kā galveno līdzekli radio un televīzijas apraides saņemšanai [uztveršanai]. Šādas saistības nosaka tikai tad, ja tās ir vajadzīgas, lai sasniegtu skaidri noteiktus vispārējo interešu mērķus, un [tās] ir samērīgas un pārskatāmas. Saistības ir pakļautas periodiskai pārskatīšanai.

2. Ne šī panta 1. punkts, ne arī [Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīvas 2002/19/EK par piekļuvi elektronisko komunikāciju tīkliem un ar tiem saistītām iekārtām un to savstarpēju savienojumu (piekļuves direktīva) (OV L 108, 7. lpp.)] 3. panta 2. punkts neierobežo dalībvalstu spēju noteikt atbilstīgu atlīdzību, ja tāda ir, attiecībā uz pasākumiem, kas veikti saskaņā ar šo pantu, nodrošinot to, ka līdzīgos apstākļos nav diskriminācijas attieksmē pret uzņēmumiem, kas nodrošina elektronisko komunikāciju tīklus. Ja ir paredzēta atlīdzība, dalībvalstis nodrošina to, ka tā tiek piemērota pienācīgi un pārskatāmi."

Valsts tiesiskais regulējums

4 1995. gada 30. marta Likuma par raidījumu izplatīšanas tīkliem un apraidi Galvaspilsētas Briseles divvalodīgajā reģionā (*Loi concernant les réseaux de distribution d'émissions de radiodiffusion et l'exercice d'activité de radiodiffusion dans la région bilingue de Bruxelles-Capitale*, 1996. gada 22. februāra *Moniteur belge*, 3797. lpp.), kurā

grozījumi izdarīti ar 2007. gada 16. marta likumu (2007. gada 5. aprīļa *Moniteur belge*, 19229. lpp.; turpmāk tekstā — "1995. gada 30. marta likums"), 13. pantā ir noteikts:

"Lai nodrošinātu kultūras plurālismu un daudzveidību, operatoram programmu izplatīšanas laikā pilnībā ir jāpārraida šādas televīzijas programmas:

— televīzijas programmas, kuras pārraida franču kopienas sabiedriskās raidorganizācijas un flāmu kopienas sabiedriskās raidorganizācijas;

— televīzijas programmas, kuras pārraida jebkura cita franču kopienas vai flāmu kopienas raidorganizācija, ko karalis ir norādījis Ministru padomē apstiprinātajā dekrētā;

— televīzijas programmas, kuras pārraida vācu kopienas sabiedriskā raidorganizācija un kuras karalis ir norādījis Ministru padomē apstiprinātajā dekrētā. Par šo likumu atbildīgais ministrs, saņēmis Institūta atzinumu, nosaka šādas apraides kārtību (vajadzības gadījumā, izmantojot kopīgu kanālu);

— Galvaspilsētā Briselē paredzētās televīzijas programmas, kuras pārraida franču kopienas vai flāmu kopienas atļautās reģionālās raidorganizācijas, ņemot vērā to apraides zonu.

Institūts periodiski izvērtē iepriekšējā daļā norādīto saistību nepieciešamību. Ja Institūts uzskata, ka šo saistību saglabāšana vairs nav vajadzīga, tas to skaidri norāda gada ziņojumā, kas ir minēts 2003. gada 17. janvāra Likuma par Beļģijas pasta un telekomunikāciju nozares regulatora statūtiem (*Loi relative au statut du régulateur des secteurs des postes et des télécommunications belges*) 34. pantā.

Pamatojoties uz Institūta atzinumu, ministrs var noteikt, ka operatoram šis pants nav piemērojams.

Operators, kas vēlas izmantot šādu atbrīvojumu, iesniedz Institūtam pamatotu pieteikumu, pierādot vismaz vienu no šādiem apstākļiem:

a) operatoram tehniski tas nav iespējams;

b) tīklā, kas tiek izmantots kā galvenais avots televīzijas programmu uztveršanai, nav pietiekams galalietotāju skaits, kā rezultātā tehniskās neiespējamības novēršanai vajadzīgie ieguldījumu ir nesamērīgi.

Institūts savu atzinumu paziņo ministram vēlākais sešu nedēļu laikā pēc šāda pieteikuma saņemšanas. Šis termiņš tiek apturēts, ja Institūts uzskata, ka no pieteicēja ir jāsaņem papildu informācija.

Ja, termiņam beidzoties, Institūts nav ministram iesniedzis atzinumu, tiek uzskatīts, ka Institūts ir sniedzis labvēlīgu atzinumu."

Pirmstiesas procedūra

5 Komisija 2006. gada 28. aprīlī nosūtīja Beļģijas Karalistei brīdinājuma vēstuli, paužot bažas par 1995. gada 30. marta likuma 13. panta sākotnējās redakcijas atbilstību Universālā pakalpojuma direktīvas 31. panta 1. punktam un EKL 49. pantam.

6 Beļģijas Karaliste 2006. gada 5. oktobra vēstulē, apstrīdējusi Komisijas izvirzītos iebildumus, informēja Komisiju, ka drīz tikšot pārskatīta tāda subjekta statusa piešķiršanas kārtība, kuram ir apraides pienākums Galvaspilsētas Briseles reģionā.

7 Pēc tam, kad Beļģijas iestādes bija darījušas zināmus ar 2007. gada 16. marta likumu izdarītos grozījumus 1995. gada 30. marta likuma 13. pantā, Komisija 2007. gada 27. jūnija papildu brīdinājuma vēstulē atkārtoti izteica šaubas par jauno noteikumu atbilstību Universālā pakalpojuma direktīvas 31. panta 1. punktam un EKL 49. pantam. Komisija aicināja Beļģijas Karalisti sešu mēnešu laikā pēc minētās vēstules saņemšanas sniegt savus apsvērumus.

8 2007. gada 1. augusta vēstulē Beļģijas Karaliste, izteikdama savu nodomu ievērot brīdinājuma vēstulē teikto un vajadzības gadījumā pielāgot tiesisko regulējumu, lūdza pagarināt atbildes termiņu. Taču tā vērsa Komisijas uzmanību uz iekšējām institucionāla rakstura grūtībām. Komisija atbildes termiņu pagarināja līdz 2007. gada 29. oktobrim. Vēl vienu termiņa pagarinājuma lūgumu, kas Komisijai bija nosūtīts 2007. gada 26. oktobrī un kurā bija minēti tie paši iemesli, Komisija noraidīja.

9 Ar 2008. gada 8. maija vēstuli Komisija izdeva argumentētu atzinumu, aicinot Beļģijas Karalisti veikt nepieciešamos pasākumus, lai divu mēnešu laikā pēc atzinuma saņemšanas izpildītu tajā paredzētās prasības.

10 Beļģijas Karaliste atbildēja ar 2008. gada 4. jūlija vēstuli, apgalvodama, ka jaunie tiesību akti atbilstot Kopienu tiesībām.

11 2008. gada 1. decembra papildu argumentētajā atzinumā Komisija, pamatodamās uz 2007. gada 13. decembra spriedumu lietā C-250/06 *United Pan-Europe Communications Belgium* u.c. (Krājums, I-11135. lpp.), atkārtoja savus apgalvojumus, ka Beļģijas tiesību akti neatbilst minētajā spriedumā noteiktajiem pārskatāmības un nediskriminācijas kritērijiem.

12 Ar 2009. gada 16. janvāra vēstuli Beļģijas Karaliste atbildēja uz papildu argumentēto atzinumu, apgalvodama, ka pēc tam, kad Beļģijas *Conseil d'État* [Valsts padome] atcēla ministra dekrētus, ar kuriem bija noteikti televīzijas kanāli, uz kuriem attiecas apraides pienākums, šāda pienākuma subjekta statusa nevienai privātai raidorganizācijai vairs neesot un līdz ar to šī dalībvalsts ir izpildījusi Universālā pakalpojuma direktīvas 31. panta 1. punktā paredzētās prasības.

13 Tā kā Beļģijas Karalistes atbilde Komisiju nepārliecināja, tā cēla šo prasību.

Par prasību

Par pieņemamību

Lietas dalībnieku argumenti

14 Beļģijas Karaliste lūdz atzīt prasību par nepieņemamu trīs iemeslu dēļ.

15 Vispirms — Universālā pakalpojuma direktīvas 31. panta 1. punktā esot paredzēta tikai dalībvalstu iespēja noteikt apraides pienākumu. Tā kā LESD 258. pants attiecas tikai uz pienākuma neizpildi, šajā pantā izvirzītie nosacījumi par valsts pienākumu neizpildes tiesvedības ierosināšanu Tiesā neesot izpildīti.

16 Turklāt šis prasības pieteikums esot pilnīgi hipotētisks. Komisijas norādītās valsts tiesību normas nevarot būt valsts pienākuma neizpildes pamats tāpēc, ka Beļģijas Karaliste nav tās efektīvi piemērojusi. Kā norāda šī dalībvalsts, tādu televīzijas kanālu noteikšanas procedūra, uz kuriem attiecas apraides pienākums, nav tikusi izmantota.

17 Visbeidzot, Beļģijas Karaliste apgalvo, ka Komisijas prasībā izvirzītais trešais iebildums, ka šī dalībvalsts neesot ierobežojusi apraides pienākumu attiecībā uz tādu tīklu operatoriem, kurus abonē ievērojams galalietotāju skaits, pirmo reizi ticis izvirzīts tikai pieteikumā par lietas ierosināšanu. Līdz ar to pirmstiesas procedūrā un minētajā

prasības pieteikumā neesot ietverti vienādi pamati, un tas šai dalībvalstij liedzis iespēju aizstāvēties.

18 Komisija uz to iebilst, ka vienkāršs fakts, ka Beļģijas Karaliste valsts tiesību sistēmā ir transponējusi Universālā pakalpojuma direktīvas 31. panta 1. punkta noteikumus, izslēdz argumentu, ka ar šo normu dalībvalstīm ir nevis noteikts pienākums, bet gan radīta iespēja. Papildus tam, runājot par argumentu, ka šī prasība esot pilnīgi hipotētiska, apstāklis, ka šo normu transponējošais likums netiek piemērots, neesot pietiekams, lai šis likums būtu saderīgs ar Savienības tiesībām.

19 Runājot par pamatu nevienādību brīdinājumā, argumentētajā atzinumā un pieteikumā par lietas ierosināšanu, Komisija norāda, ka šāda iebilde par nepieņemamību attiecoties tikai uz konkrēto iebildumu, nevis visu prasības pieteikumu. Katrā ziņā šis iebildums tādiem pašiem vārdiem esot ticis izteikts papildu brīdinājumā, argumentētajā atzinumā un papildu argumentētajā atzinumā, bet grozījumi tā nosaukumā atspoguļojot minētā iebilduma priekšmeta ierobežošanu, kas, ņemot vērā atteikšanos no vienas no šī iebilduma divām daļām, Tiesas judikatūrā ir atļauts.

Tiesas vērtējums

20 Jāatgādina, ka Komisija Universālā pakalpojuma direktīvā paredzēto pienākumu neizpildi Beļģijas Karalistei pārmet, pamatojoties uz nepareizu šīs direktīvas 31. panta transpozīciju.

21 Kā norāda Beļģijas Karaliste, ar minēto 31. pantu ir ieviesta vienkārša dalībvalstu iespēja pieņemt tiesību aktus, kuros tiek paredzēta televīzijas kanālu apraides pienākuma noteikšana. Taču šajā lietā nav apstrīdams, ka Beļģijas tiesību aktos, konkrētāk — 1995. gada 30. marta likuma 13. panta pirmās daļas otrajā ievilkumā, ir paredzēta zināmu kanālu noteikšana, uz kuriem attiecas apraides pienākums. Tātad pretēji apgalvotajam Beļģijas Karaliste ir izmantojusi šo iespēju, jo tās valsts tiesību sistēmā ir tiesību akti, ar kuriem ir transponēts Universālā pakalpojuma direktīvas 31. pants. Komisijas izvirzītie iebildumi cita starpā attiecas uz jautājumu, vai Beļģijas Karalistes īstenotā transpozīcija ir saderīga ar Savienības tiesībām.

22 Runājot par argumentu, ka šī prasība esot pilnīgi hipotētiska tāpēc, ka Beļģijas Karaliste neesot efektīvi piemērojusi 1995. gada 30. marta likuma 13. panta pirmās daļas otro ievilkumu, jo pašreiz nevienam kanālam neesot noteikts apraides pienākums, vien jākonstatē, ka šāds apstāklis minēto normu nepadara saderīgu ar Savienības tiesībām.

23 Runājot par pamatu nevienādību pirmstiesas procedūrā un prasības pieteikumā, jākonstatē, ka Komisija patiešām ir grozījusi sava trešā iebilduma nosaukumu un atteikusies no vienas no šī iebilduma divām daļām.

24 Taču, pirmkārt, Tiesa jau ir nospriedusi, ka tiesvedības stadijā strīda priekšmetu var sašaurināt (it īpaši skat. 2006. gada 18. maija spriedumu lietā C-221/04 Komisija/Spānija, Krājums, I-4515. lpp., 33. punkts, un 2007. gada 14. jūnija spriedumu lietā C-148/05 Komisija/Īrija, 35. punkts).

25 Otrkārt, nav apstrīdams, ka trešā iebilduma daļa, kas tika uzturēta prasības pieteikuma stadijā, ir tikusi minēta gan papildu brīdinājumā, gan argumentētajā atzinumā un papildu argumentētajā atzinumā. Tāpēc Beļģijas Karaliste nevar pamatoti apgalvot, ka minētais iebildums pirmo reizi ticis izvirzīts Tiesā un ka tai šajā ziņā nav bijusi iespēja lietderīgi izvirzīt savus aizstāvības pamatus.

26 Līdz ar to no iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka šī prasība ir jāatzīst par pieņemamu.

Par lietas būtību

Lietas dalībnieku argumenti

27 Komisija savas prasības pamatojumam izvirza trīs iebildumus.

28 Pirmais iebildums izriet no attiecīgajā valsts tiesiskajā regulējumā skaidri definētu vispārējo interešu mērķu neesamības. Komisija uzskata, ka šajā tiesiskajā regulējumā vispārējo interešu mērķi ir definēti ļoti neskaidriem un vispārīgiem vārdiem un ka konkrētie kritēriji, ko valsts iestādes izmanto, lai izraudzītos televīzijas kanālus, uz kuriem attiecas apraides pienākums, nav noteikti ne minētajā regulējumā, ne tā sagatavojošajos dokumentos.

29 Proti, tikai attiecīgā valsts tiesiskā regulējuma pamatojuma izklāstā ir norādīts, ka, izveidojot tādu televīzijas kanālu sarakstu, kuriem var piemērot apraides pienākumu, ir precīzi jāraksturo ar šo regulējumu sasniedzamais vispārējo interešu mērķis. Komisija atgādina, ka pēc iepriekš minētā sprieduma lietā *United Pan-Europe Communications Belgium* u.c., kurā konkrēti tika vērtēts, vai LESD 56. pantam pretrunā ir 1995. gada 30. marta likuma 13. pants sākotnējā redakcijā, *Conseil d'État* ar 2008. gada 14. jūlija spriedumu atcēla ministra 2001. gada 17. janvāra dekrētu, ar kuru tiek noteikti televīzijas kanāli, uz kuriem attiecas apraides pienākums, pamatojot savu lēmumu it īpaši ar to, ka valsts iestāžu izmantotie kritēriji nav bijuši iepriekš zināmi.

30 Otrajā iebildumā Komisija apgalvo, ka 1995. gada 30. marta likuma 13. panta pirmās daļas otrajā ievilkumā paredzētā apraides pienākuma subjekta statusa piešķiršanas procedūra neatbilst pārskatāmības principam.

31 Vispirms jānorāda, ka Beļģijas Karaliste papildus informācijai par ministra 2001. gada 17. janvāra dekrēta pieņemšanu nav sniegusi nevienu citu norādi. Ja nav objektīvu kritēriju, kas garantē nepieciešamo pārskatāmības un tiesiskās drošības minimumu, valsts iestādēm esot ievērojama diskrecionāra vara, kas potenciāli varot tikt izmantota patvaļīgi.

32 Turpinājumā Komisija atklāj, ka pārskatāmības trūkumu pastiprina fakts, ka apraides pienākums, šķiet, attiecas uz raidorganizācijām un līdz ar to abstrakti uz visiem televīzijas kanāliem, ko tās izplata, nevis uz individuāli noteiktiem kanāliem tajos pārraidīto programmu satura dēļ. Pamatojoties uz iepriekš minēto spriedumu lietā *United Pan-Europe Communications Belgium* u.c., Komisija norāda, ka Universālā pakalpojuma direktīvas 31. panta 1. punktā lietotais jēdziens "īpašu [konkretizētu]" ir

jāinterpretē tādējādi, ka apraides pienākuma subjekta statuss stingri attiecas tikai uz televīzijas kanāliem, kuru kopējais programmu saturs ir atbilstošs, lai īstenotu izvirzīto vispārējo interešu mērķi.

33 Visbeidzot, no minētā sprieduma izrietot, ka kritērijiem, pamatojoties uz kuriem tiek piešķirts apraides pienākuma subjekta statuss, ir jābūt nediskriminējošiem un ka šāda statusa piešķiršanai nedrīkst izvirzīt prasību par reģistrāciju valsts teritorijā. Saskaņā ar izskatāmo valsts tiesisko regulējumu apraides pienākums attiecoties tikai uz programmām, kuras izplata franču kopienas vai flāmu kopienas raidorganizācijas. Tādējādi Komisija uzskata, ka citu dalībvalstu teritorijā reģistrētu organizāciju neietveršana, nenorādot konkrētu attaisnojumu, diskriminējošās un ierobežojošās piemērojamības dēļ ir ne tikai pretrunā LESD 56. pantam, bet ir arī nepārskatāma, līdz ar to tiek pārkāpts Universālā pakalpojuma direktīvas 31. pants.

34 Trešajā iebildumā Komisija apgalvo, ka nav ievērota Universālā pakalpojuma direktīvas 31. panta piemērošanas joma. No 1995. gada 30. marta likuma 13. panta izrietot, ka atšķirībā no Universālā pakalpojuma direktīvas noteikumos paredzētā tāda tīkla operatoram, kam nav ievērojama skaita galalietotāju, kas to izmanto kā galveno līdzekli radio vai televīzijas pārraižu uztveršanai, apraides pienākums principā ir obligāts, izņemot gadījumu, kad ministrs ir piešķīris atbrīvojumu.

35 Beļģijas Karaliste apstrīd tai pārmesto valsts pienākumu neizpildi.

36 Šī dalībvalsts apgalvo, ka likumā paredzētā apraides pienākuma subjekta statusa piešķiršanas kārtība atbilst pakalpojumu sniegšanas brīvības principam. Šī kārtība attiecoties tikai uz Beļģijas raidorganizācijām, kas ir reģistrētas Galvaspilsētas Briseles divvalodīgajā reģionā, nevis uz citās dalībvalstīs reģistrētām raidorganizācijām.

37 Minētā kārtība neesot priekšrocība, kas tiek piešķirta valstī esošajām raidorganizācijām, radot nelabvēlīgāku stāvokli citās dalībvalstīs reģistrētām raidorganizācijām, tāpēc ka šāda kārtība tiekot piemērota apmaiņā pret būtiskām valstī esošo attiecīgo raidorganizāciju saistībām pret beļģu kopienām. Turklāt, kā uzskata Beļģijas Karaliste, citās dalībvalstīs reģistrētas raidorganizācijas, pirmkārt, neprasa tām piemērot apraides pienākumu Briseles reģionā, jo Briseles televīzijas skatītāji nav to mērķauditorija, un, otrkārt, tām šāds pienākums ir savā izcelsmes dalībvalstī, kā arī tiesības pārraidīt Briseles reģionā saskaņā ar 1995. gada 30. marta likuma 14. pantu. Šīm raidorganizācijām turklāt esot citi tehniski līdzekļi, lai retranslētu savas programmas.

38 Beļģijas Karaliste apgalvo, ka, ja attiecīgajā valsts tiesiskajā regulējumā noteiktā apraides pienākuma subjekta statusa piešķiršanas kārtība tiktu uzskatīta par pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu, tā katrā ziņā esot attaisnota ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem.

39 Šī kārtība esot daļa no audiovizuālās politikas, sniedzot televīzijas skatītājiem piekļuvi vietējiem sabiedriskās televīzijas kanāliem vai kanāliem, kas pilda sabiedrisko pakalpojumu pienākumus. Tās mērķis esot nodrošināt kabeļtelevīzijas programmu plurālistisku un kultūras piedāvājumu un garantēt visiem televīzijas skatītājiem piekļuvi šim plurālismam.

40 Papildus tam, runājot par 1995. gada 30. marta likuma 13. pantā paredzēto apraides pienākumu atbilstību Universālā pakalpojuma direktīvai, Beļģijas Karaliste norāda, ka šādi pienākumi ir noteikti vienīgi franču vai flāmu kopienu sabiedriskās apraides raidorganizācijām, kā arī vietējiem televīzijas kanāliem. Šī dalībvalsts neesot izmantojusi iespēju noteikt citas raidorganizācijas, tāpēc tai nevarot pārmest valsts pienākumu neizpildi.

41 Visbeidzot, Beļģijas Karaliste apgalvo, ka tās regulējuma vispārējo interešu mērķi ir skaidri definēti pašā 1995. gada 30. marta likumā, jo ar šo likumu ir paredzēts garantēt plurālismu un kultūras daudzveidību, un ka apraides pienākuma subjekta statuss tiek piešķirts saskaņā ar skaidru un pārskatāmu procedūru, kas ir noteikta šajā likumā.

Tiesas vērtējums

42 Ievadā ir jānorāda, ka atsevišķu televīzijas kanālu, uz kuriem attiecas apraides pienākums, noteikšana, piemērojot 1995. gada 30. marta likuma 13. pantu, kā Tiesa iepriekš minētā sprieduma lietā *United Pan-Europe Communications Belgium* u.c. 28.–38. punktā jau ir nospriedusi attiecībā uz dažu privātu raidorganizāciju kanālu noteikšanu ar ministra dekrētu, pamatojoties uz šo valsts tiesību normu tās sākotnējā redakcijā, ir pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojums LESD 56. panta nozīmē.

43 Saskaņā ar Tiesas judikatūru šāds ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību garantētās pamatbrīvības ierobežojums var tikt attaisnots, ja tas atbilst primāriem vispārējo interešu apsvērumiem, ar nosacījumu, ka tas garantē ierobežojuma mērķa sasniegšanu un nepārsniedz tā sasniegšanai nepieciešamo (iepriekš minētais spriedums lietā *United Pan-Europe Communications Belgium* u.c., 39. punkts un tajā minētā

judikatūra). Tieši tādā pašā kontekstā Universālā pakalpojuma direktīvas 31. panta 1. punktā ir atļauts dalībvalstīm noteikt saprātīgas apraides saistības, ja šīs saistības "ir vajadzīgas, lai īstenotu vispārējo interešu mērķus, kas skaidri noteikti", un ja tās ir "samērīgas un pārskatāmas".

44 Šajā gadījumā izvirzītais mērķis, kas ir noteikts 1995. gada 30. marta likuma 13. pantā, ir nodrošināt plurālismu un kultūras daudzveidību. Tiesas pastāvīgajā judikatūrā ir noteikts un Komisija šajā lietā atzīst, ka kultūrpolitika var būt primārs vispārējo interešu apsvērums, kas attaisno pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *United Pan-Europe Communications Belgium* u.c., 41. punkts un tajā minētā judikatūra).

45 Tomēr Komisija apšauba 1995. gada 30. marta likuma samērīgumu, konkrētāk, — procedūras un izraudzīto kritēriju atbilstību, nosakot kanālus, uz kuriem attiecas apraides pienākums.

46 Beļģijas Karaliste norāda, ka tās iestādes nav izmantojušas iespēju noteikt citas raidorganizācijas kā vien tās, kuras ir franču vai flāmu kopienu sabiedriskās raidorganizācijas un vietējie televīzijas kanāli, uz kuriem pašreizējā prasība sakarā ar valsts pienākumu neizpildi neattiecoties.

47 Šajā ziņā ir jānorāda, ka no Komisijas celtās prasības, lasot to kopumā, it īpaši no daudzām atsaucēm uz 1995. gada 30. marta likuma 13. panta pirmās daļas otro ievilkumu, kā arī no iepriekš minētā sprieduma lietā *United Pan-Europe Communications Belgium* u.c., kas attiecas uz tāda pasākuma atbilstību Savienības tiesībām,

ar ko tiek īstenota šī norma, izriet, ka šī prasība attiecas tikai uz privātu raidorganizāciju programmu noteikšanu ar dekrētu, pamatojoties uz minētā 13. panta pirmās daļas otro ievilkumu. Tādējādi Komisijas arguments, kas ir pamatots ar faktu, ka pašā 1995. gada 30. marta likuma 13. panta pirmās daļas pirmajā ievilkumā ir noteikts, ka franču kopienas vai flāmu kopienas sabiedrisko raidorganizāciju pārraidītajām televīzijas programmām ir piemērojams apraides pienākums, nav atbilstošs, jo šī norma nav specifiska prasības pieteikuma argumenta priekšmets, un tādēļ jāuzskata, ka prasības pieteikums uz to neattiecas.

48 Tomēr jāuzsver, ka ar 1995. gada 30. marta likuma 13. pantu tiek nodrošināta Universālā pakalpojuma direktīvas 31. panta transpozīcija un ka minētā panta pirmās daļas otrajā ievilkumā ir skaidri paredzēta pārējo privāto raidorganizāciju atzīšana par apraides pienākuma subjektiem.

49 Tā kā prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi priekšmets attiecas uz veidu, kādā Universālā pakalpojuma direktīva ir transponēta valsts tiesību aktos, jāpārbauda, vai no minētā tiesību akta teksta izriet, ka transpozīcija ir nepietiekama vai kļūdaina (šajā ziņā skat. 1999. gada 21. septembra spriedumu lietā C-392/96 Komisija/Īrija, *Recueil*, I-5901. lpp., 59. un 60. punkts; 2008. gada 20. novembra spriedumu lietā C-66/06 Komisija/Īrija, 59. punkts, kā arī 2009. gada 12. februāra spriedumu lietā C-475/07 Komisija/Polija, 54. punkts).

50 Runājot par pirmo pamatu, kas attiecas uz 1995. gada 30. marta likuma 13. pantā skaidri definētu vispārējo interešu mērķu neesamību, jāatgādina, ka saskaņā ar Universālā pakalpojuma direktīvas 31. panta 1. punkta otro teikumu apraides pienākumus

nosaka tikai tad, ja tie ir vajadzīgi, lai sasniegtu skaidri noteiktus vispārējo interešu mērķus, un šiem pienākumiem ir jābūt samērīgiem un pārskatāmiem.

51 Kā tas ir noteikts Universālā pakalpojuma direktīvas preambulas 43. apsvērumā, dalībvalstīm būtu jāspēj noteikt atbilstīgas saistības uzņēmumiem, kas ir to jurisdikcijā, likumīgas sabiedriskās kārtības apsvērumu interesēs, bet šādas saistības būtu jāuzliek tikai tad, ja tās ir vajadzīgas, lai sasniegtu vispārējo interešu mērķus, ko dalībvalstis skaidri definējušas saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem, un tām būtu jābūt samērīgām, pārskatāmām un pakļautām periodiskai pārskatīšanai.

52 1995. gada 30. marta likuma 13. panta pirmajā daļā tiešām ir noteikts, ka, lai garantētu kultūras plurālismu un daudzveidību, operatoram raidlaikā pilnībā ir jāpārraida noteiktu beļģu kopienas raidorganizāciju televīzijas programmas. Papildus tam, kā Tiesa jau ir nospriedusi, 1995. gada 30. marta likumam tādējādi ir kultūras vispārējo interešu mērķis, kā īstenošanai tas turklāt ir atbilstošs (iepriekš minētais spriedums lietā *United Pan-Europe Communications Belgium* u.c., 42. un 43. punkts).

53 Taču LESD 56. panta interpretācijas kontekstā Tiesa, runājot par 1995. gada 30. marta likuma 13. panta pirmās daļas otrā ievilkuma iepriekšējā redakcijā nepieciešamību izvirzītā mērķa sasniegšanai, ir nospriedusi, ka, pat ja plurālisma kā kultūrpolitikas aspekta saglabāšana ir saistīta ar pamattiesībām uz vārda brīvību un ka tādējādi valsts iestādēm šajā ziņā ir plaša rīcības brīvība, prasības, kas izriet no šīs politikas ieviešanas pasākumiem, nekādā ziņā nedrīkst būt nesamērīgas ar šo mērķi un to piemērošanas noteikumi nedrīkst izraisīt diskrimināciju, kas nelabvēlīgi ietekmē citu dalībvalstu pilsoņus (iepriekš minētais spriedums lietā *United Pan-Europe Communications Belgium* u.c., 44. punkts). Tādējādi apraides pienākuma kanāla statuss ir jāpiešķir tikai

tādiem kanāliem, kuru kopējais programmu saturs ir atbilstošs, lai īstenotu izvirzīto vispārējo interešu mērķi (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *United Pan-Europe Communications Belgium* u.c., 47. punkts, kā arī 2008. gada 22. decembra spriedumu lietā C-336/07 *Kabel Deutschland Vertrieb und Service*, Krājums, I-10889. lpp., 42. punkts).

54 Jākonstatē, ka šādām prasībām nav atbilstoša vienkārša vispārēju politisku mērķu izteikšana, ko turklāt nepapildina neviens cits elements, kas operatoriem ļautu iepriekš noteikt konkrētu nosacījumu un pienākumu raksturu un apjomu, kas jāizpilda, ja tās piekrīt šādai apraides pienākuma subjekta statusa piešķiršanai.

55 Līdz ar to ir jākonstatē, ka 1995. gada 30. marta likuma 13. panta pirmās daļas otrajā ievilkumā nav skaidri definēti konkrēti kritēriji, ko valsts iestādes izmanto, lai izraudzītos televīzijas kanālus, uz kuriem attiecas apraides pienākums, un ka tādēļ šī norma nav pietiekami precīza, lai garantētu, ka šādi izraudzīti kanāli ir tie, kuru programmu kopējais saturs ir piemērots, lai īstenotu izvirzīto kultūras vispārējo interešu mērķi.

56 No tā izriet, ka pirmais iebildums, ko Komisija izvirzījusi savas prasības pamatošanai, ir pamatots.

57 Ar savu otro iebildumu Komisija pārmet Beļģijas Karalistei, ka 1995. gada 30. marta likuma 13. panta pirmās daļas otrajā ievilkumā paredzētā apraides pienākuma

subjekta statusa piešķiršanas procedūra neatbilst pārskatāmības principam, kas izriet no Universālā pakalpojuma direktīvas 31. panta 1. punkta, jo nav noteikti šāda statusa piešķiršanas kritēriji, nav konkretizēti televīzijas kanāli, uz kuriem attiecas šāds statuss, un nav skaidra nosacījuma par reģistrāciju Beļģijas teritorijā.

58 Vispirms ir jānorāda, ka 1995. gada 30. marta likuma 13. pantā ir noteiktas raidorganizācijas, uz kuru programmām attiecas apraides pienākums. Šī panta pirmās daļas otrais ievilkums attiecas uz visām franču vai beļģu kopienu raidorganizācijām, kas nav sabiedriskās raidorganizācijas un kuras karalis ir norādījis Ministru padomē apstiprinātā dekrētā.

59 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka minētajā normā nav skaidri noteikts neviens objektīvs un iepriekš zināms kritērijs, ko Beļģijas iestādes izmanto, lai uz šādu raidorganizāciju programmām attiecinātu apraides pienākumu. Šajā normā ir vienīgi noteikts, ka karalis ar Ministru padomē apstiprinātu dekrētu izraugās programmas, uz kurām šis pienākums attiecas.

60 Šādos apstākļos raidorganizācijām, kas nav sabiedriskās raidorganizācijas un uz kurām var attiekties apraides pienākums, nav zināmi izpildāmie kritēriji attiecībā uz apraides pienākuma subjekta statusa piešķiršanu. Līdz ar to šāda procedūra neatbilst pārskatāmības principam Universālā pakalpojuma direktīvas 31. panta 1. punkta nozīmē.

61 Tāpat no Universālā pakalpojuma direktīvas 31. panta 1. punkta pirmā teikuma izriet, ka dalībvalstis var noteikt apraides pienākumu elektronisko sakaru tīklu operatoriem attiecībā uz konkrētu radio vai televīzijas kanālu pārraidi.

62 Runājot par tādu radio un televīzijas kanālu specifisko raksturu, uz kuriem var attiekties apraides pienākums, Tiesa jau ir nospriedusi, ka no šīs normas formulējuma izriet, ka dalībvalstīm ir konkrēti jānorāda kanāli, kuriem tiks piešķirts šāda pienākuma izpildītāja statuss (iepriekš minētais spriedums lietā *Kabel Deutschland Vertrieb und Service*, 24. punkts).

63 Turklāt Tiesa ir nospriedusi, ka šādu statusu nevar automātiski piešķirt visiem televīzijas kanāliem, ko pārraida viena un tā pati privātā raidorganizācija, bet tas piešķirams tikai tām raidorganizācijām, kuru kopējais programmu saturs ir atbilstošs, lai īstenotu izvirzīto vispārējo interešu mērķi (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *United Pan-Europe Communications Belgium* u.c., 47. punkts, kā arī lietā *Kabel Deutschland Vertrieb und Service*, 42. punkts).

64 Saskaņā ar 1995. gada 30. marta likuma 13. panta pirmās daļas otro ievilkumu nav izslēgts, ka karalis kā apraides pienākuma subjektus izraugās franču un beļģu kopienu raidorganizācijas, kas nav sabiedriskās raidorganizācijas, kā rezultātā uz visām šo raidorganizāciju pārraidītajām programmām automātiski attiecas minētais pienākums neatkarīgi no šo programmu kopējā satura un to kapacitātes, lai sasniegtu leģitīmos vispārējo interešu mērķus, kas ir izvirzīti izskatāmajā valsts tiesiskajā regulējumā.

65 No tā izriet, ka 1995. gada 30. marta likuma 13. panta pirmās daļas otrajā ievilkumā nav pietiekami skaidri noteikts, ka apraides pienākums ir piešķirams tikai konkrētiem televīzijas kanāliem, kā tas ir prasīts Universālā pakalpojuma direktīvas 31. panta 1. punktā.

66 Visbeidzot, ir jāatgādina, ka kritērijiem, pamatojoties uz kuriem tiek piešķirts apraides pienākuma subjekta statuss, ir jābūt nediskriminējošiem. It īpaši šāda statusa piešķiršanu ne tiesiski, ne faktiski nedrīkst pakļaut prasībai par raidorganizācijas reģistrāciju valsts teritorijā (iepriekš minētais spriedums lietā *United Pan-Europe Communications Belgium* u.c., 48. punkts).

67 Kā apgalvo Komisija, kurai Beļģijas Karaliste šajā ziņā nav iebildusi, no 1995. gada 30. marta likuma 13. panta pirmās daļas otrā ievilkuma izrietošā prasība, ka raidorganizācijām, kuras nav sabiedriskās raidorganizācijas, ir jāpieder beļģu kopienām, neļauj izslēgt, ka apraides pienākuma subjekta statusa piešķiršana tiesiski vai faktiski nozīmē, ka šīm raidorganizācijām ir jābūt reģistrētām Beļģijā.

68 Katrā ziņā ir jākonstatē, ka šāda prasība nav pietiekama, lai izpildītu Universālā pakalpojuma direktīvas 31. panta 1. punktā paredzēto pārskatāmības nosacījumu. No 1995. gada 30. marta likuma 13. panta pirmās daļas otrā ievilkuma skaidri neizriet, kāds ir tās prasības apjoms, saskaņā ar kuru raidorganizācijām, kas nav sabiedriskās raidorganizācijas, ir jāpieder beļģu kopienām, lai uz tām attiektos apraides pienākums.

69 Šajā ziņā Beļģijas Karaliste nav sniegusi nevienu paskaidrojumu par to, ko tā uzskata par šīm kopienām piederošām raidorganizācijām.

70 No tā izriet, ka otrais iebildums, ko Komisija izvirzījusi savas prasības pamatošanai, arī ir pamatots.

71 Komisijas trešais iebildums attiecas uz Universālā pakalpojuma direktīvas 31. panta piemērošanas jomas neievērošanu, tāpēc ka 1995. gada 30. marta likuma 13. pantā apraides pienākums neesot ierobežots attiecībā uz elektronisko sakaru tīklu operatoriem, kurus abonē ievērojams galalietotāju skaits.

72 Šī likuma 13. panta ceturtās daļas b) punktā ir noteikts, ka ministrs, pamatojoties uz Institūta atzinumu, var atbrīvot operatoru no apraides pienākumiem, ja tīklā, kas tiek izmantots kā galvenais avots televīzijas programmu uztveršanai, nav pietiekams galalietotāju skaits, kā rezultātā tehniskās neiespējamības novēršanai vajadzīgie ieguldījumi ir nesamērīgi.

73 Universālā pakalpojuma direktīvas 31. panta 1. punktā noteiktos apraides pienākumus tikai tad var piemērot elektronisko sakaru tīklu operatoriem, ja nozīmīgs šādu tīklu galalietotāju skaits izmanto tos kā galveno līdzekli radio vai televīzijas raidījumu uztveršanai.

74 Šādos apstākļos jākonstatē, ka ar 1995. gada 30. marta likuma 13. panta ceturtās daļas b) punktu nav pareizi transponēts nosacījums, kas ir paredzēts Universālā pakalpojuma direktīvas 31. panta 1. punktā. Tas, ka Beļģijas iestādēm ir iespēja atbrīvot no apraides pienākuma tādu tīklu operatorus, kam nav pietiekams skaits galalietotāju, kas šo tīklu izmanto kā galveno televīzijas programmu uztveršanas līdzekli, atbrīvojuma atteikuma gadījumā ļauj iestādēm noteikt šiem operatoriem apraides pienākumu. Turklāt attiecīgajam operatoram ir jāpierāda, ka ir izpildīti atbrīvojuma piemērošanas nosacījumi.

75 Tā kā Universālā pakalpojuma direktīvas 31. pantā paredzētie apraides pienākumi var attiekties tikai uz tādu tīklu operatoriem, kuriem ir pietiekams tādu galalietotāju skaits, kas to izmanto kā galveno līdzekli, ar 1995. gada 30. marta likuma 13. panta ceturtās daļas b) punktu nav pareizi transponēts Universālā pakalpojuma direktīvas 31. panta 1. punkts.

76 Tādēļ ir jākonstatē, ka trešais iebildums, ko Komisija izvirzījusi savas prasības pamatošanai, ir pamatots.

77 Līdz ar to no visa iepriekš minētā izriet, ka, tā kā Beļģijas Karaliste nav pareizi transponējusi Universālā pakalpojuma direktīvas 31. pantu, tā nav izpildījusi minētajā direktīvā un LESD 56. pantā paredzētos pienākumus.

Par tiesāšanās izdevumiem

78 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Beļģijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums ir nelabvēlīgs, jāpiespriež Beļģijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) pareizi netransponējot Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīvas 2002/22/EK par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem (Universālā pakalpojuma direktīva) 31. pantu, Beļģijas Karaliste nav izpildījusi minētajā direktīvā un LESD 56. pantā paredzētos pienākumus;

2) Beļģijas Karaliste atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]